

nogen Fremtid; at den vil have det i Kjøbstæderne, er noget Andet, thi der er i Reglen flere Kræfter, og der kan Undervisningen forbindes med teknisk eller praktisk Undervisning af forskjellig Art. Jeg tror heller ikke, at den lange Afstand paa Landet egentlig gjør en saadan Aftenskole meget ønskelig. Derjom der i Landkredse kunde tilveiebringes oplysende og bibelske Foredrag engang imellem, hvor Børn og Forældre kunde møde sammen, saa tror jeg, at dette vilde være heldigere end at sende halvorne Børn — thi om de ere konsumerede, ere de dog ikke vogne Mennesker — ud i Mulm og Morfe om Natten, og paa anden Tid er der ikke Rimelighed for, at disse Forfættelseskoler kunne holdes. Jeg er fuldstændig enig med den ærede sidste Raler i, at man gjør saa store Fordringer til Kommunerne ved denne Bestemmelse i § 4, og hvad den vilde medføre, at jeg ikke tror paa, at disse Forfættelseskoler paa Landet kunne blive til Noget, i det Mindste ikke til noget Betydeligt. Ligeledes tror jeg ikke — skjøndt jeg godt ser Grunden, hvorfor det er sket, og den kan jeg tilbøielig erkjende at være rigtig — at det er rigtigt at tage Folkehøjskolerne med op i denne Lov. Folkehøjskolerne have jo hidtil været en fuldkommen fri Institution; det er kun den nuværende høitærede Minister, som har begyndt at underkaste dem en lille Smule Kontrol, hvad jeg for mit Vedkommende aldeles billiger; men det er jo tvivlsomt, om denne Institution vil holde sig i Tidens Længde, og om den maaske ikke vil afsætte andre Former for Skolerne, som ere mere hensigtsmæssige og mere nyttige. Jeg tænker mig saaledes Noget i Righed med, hvad de Herrer vide er Tilfældet i Norge, nemlig Amtsskoler — een eller flere —, hvor der foruden almindelig oplysende Foredrag tillige gives Undervisning i Landbrug og hvad dertil hører. Denne Form, som Landboskolen i Lyngby omtrent har, er den Form, hvori jeg tror, at vore Folkehøjskoler ville have en Fremtid, men neppe i nogen anden, og jeg skal derfor henstille, hvorvidt det bør optages i Loven. — Der er et Spørgsmaal, som har fysiselsat de fleste ærede Ralere, og jeg skal derfor kun berøre det ganske kort. Det er Spørgsmaalet om Tilsynet. Jeg billiger fuldstændig Indsættelsen af Skoleinspektører. Det er det andet Punkt i Loven, som jeg anser for at være af overordentlig stor Betydning, især naar det paalægges Skoleinspektørerne, at de ikke maa beklæde noget andet offentlig Embede, og at de skulle leve ene og alene for Tilsynet med Skolen. Men imedens jeg altsaa billiger dette, saa kan jeg ikke negte, at jeg har nogen Betænkelighed ved at skyde det kirkelige Element rent ud af Skoledirektionen. Det ærede Medlem fra Frederiksberg (Schlegel) udhævede stærkt, at man burde give Skolekommissionen forøget Myndighed. Ja, i Kjøbstæderne og i saadanne Kommuner som den, han boer i, kan det

være fuldkommen rigtigt at give den en noget større Myndighed; men jeg tror ikke, det er saa ganske sikkert, at denne Myndighed vilde blive brugt vel paa alle Steder i Landet, og navnlig tror jeg ikke, at man kan stole paa, hvor der er gamle Sognepræster, som engang ere komne til at ligge lidt paa den lade Side, at deres daglige Tilsyn med Skolen vil have nogen stor Betydning. Jeg tror, at man i den Henseende turde vente en høist gavnlig Virksomhed af Skoleinspektørerne; men Spørgsmaalet er nu, om man skal lade Bispens Tilsyn med Religionsundervisningen blive staaende, det vil sige, om man skal lade de ældre Klasser i Skolen møde ved Bispevisitats og lade ham katekisere dem. Da denne Bispevisitats kun finder Sted hvert andet eller tredje Aar og undertiden endnu sjældnere, saa har dette Tilsyn jo ikke meget at betyde, men ved at sætte en af Ministrene udnævnt Broost ind i Kommissionen, sikrer man sig, at der foruden Amtmanden er en dannet Mand til, som har nogen Forstand paa Skolevæsenet. Man kan nemlig ikke altid forudsætte, at der hos Amtmændene er saa stor Interesse for denne Sag tilstede. Der er ganske vist Amtmænd, der have Interesse derfor, men der er andre, der ikke have saa stor Interesse for denne Del af deres meget sammensatte Gjerning, saa jeg tror, at det vilde være heldigt, om der var to dannede Mænd i Skolekommissionen foruden Inspektøren, og saa kunde man jo ogsaa — hvad jeg syntes vilde være rigtigt — tilføiede Skoledirektionen ikke blot et Medlem af Amtsraadet, men tillige et Medlem for Kjøbstæderne. Om der er nogen ser Ulempe forbunden med at have en Direktion paa 5 i Stedet for paa 3 Medlemmer, skal jeg lade staa hen, thi jeg kjender for lidt til dens Virksomhed. Er det Tilfældet, saa kan maaske min Henstilling være unyttig; men jeg tror ikke, det vil være rigtigt rent at udelade det kirkelige Element paa Mellemtrinene, da det dog er Skoledirektionen, som bliver det egentlig afgjørende Led i Skolevæsenets Bestyrelse. Biskoppens Kathesisation kan ikke faae Meget at betyde. Skolekommissionens Tilsyn kan man ikke alle Begne stole paa, at det er skarpt, skjøndt det ganske vist er det mange Steder, og man maa derfor vente, at Direktionen bliver det egentlig virksomme og myndige Led i Bestyrelsen, paa hvis Indstilling Ministeriet eller Over-Skoleinspektøren — hvis Gjenoptagelse jeg naturligvis ogsaa billiger — væsentligst kommer til at støtte sine Indstillinger eller Beslutninger. Hertil skal jeg indskrænke mig.

Formanden: Jeg anser det for rettest ikke at gaae videre i Dag, men at standse Forhandlingen og fortsætte i Morgen.

Næste Møde vil blive afholdt i Morgen, Lørdag Middag Kl. 1 $\frac{1}{2}$. Dagsordenen vil da være: